

Prohlášení konkursu na majetek dlužníka a nařízení výkonu rozhodnutí

Prohlášení konkursu na majetek dlužníka samo o sobě nebrání tomu, aby byl nařízen výkon rozhodnutí postihující majetek, který patří do konkursní podstaty dlužníka - úpadce; spočívá-li nařízení výkonu rozhodnutí ve zřízení soudcovského zástavního práva na nemovitostech, nenabývá tím oprávněný v konkursním řízení právo na oddělené uspokojení své pohledávky ve smyslu ustanovení § 28 ZKV.

Prohlášení konkursu na majetek dlužníka samo o sobě nebrání tomu, aby byl nařízen výkon rozhodnutí postihující majetek, který patří do konkursní podstaty dlužníka - úpadce; spočívá-li nařízení výkonu rozhodnutí ve zřízení soudcovského zástavního práva na nemovitostech, nenabývá tím oprávněný v konkursním řízení právo na oddělené uspokojení své pohledávky ve smyslu ustanovení § 28 ZKV.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 26.2.2001, sp.zn. 21 Cdo 1318/2000)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci výkonu pro 5.005.672,- Kč s příslušenstvím zřízením soudcovského zástavního práva na nemovitostech povinné, vedené u Okresního soudu v Karviné - pobočky v Havířově pod sp. zn. 126 E 36/99, o dovolání oprávněné proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 31. května 1999 č.j. 13 Co 524/99-14, tak, že usnesení krajského soudu zrušil a věc vrátil Krajskému soudu v Ostravě k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

Oprávněná podala dne 14.1.1999 u Okresního soudu v Karviné - pobočky v Havířově návrh, kterým se domáhala, aby byl podle vykonatelného výkazu nedoplatků ze dne 25.10.1998 č.j. 13229/1998 nařízen pro pohledávku ve výši 5.005.672,- Kč výkon rozhodnutí zřízením soudcovského zástavního práva na nemovitostech povinné zapsaných na listu vlastnictví č. 1683 u Katastrálního úřadu v K. pro obec H., katastrální území H., a to na objekt občanské vybavenosti postavený na pozemku č. 2458/3, na objekt občanské vybavenosti postavený na pozemku č. 2458/5, na objekt občanské vybavenosti postavený na pozemku č. 2458/7, na objekt občanské vybavenosti postavený na pozemku č. 2458/2 a na pozemky č. 2458/2, 2458/4, 2458/6 a 2458/8. Návrh zdůvodnila zejména tím, že povinná dlužné dávky pojistného na sociální zabezpečení a příspěvků na státní politiku zaměstnanosti dobrovolně nezaplatila a že dluh nebyl vymoženo ani pomocí výkonu rozhodnutí prodejem movitých věcí povinné a srážkami z její mzdy.

Okresní soud v Karviné - pobočka v Havířově usnesením ze dne 18.3.1999 č.j. 126 E 36/99-6 nařídil podle vykonatelného výkazu nedoplatků Okresní správy sociálního zabezpečení v Karviné ze dne 25.10.1998 č.j. 13229/1998 "k uspokojení" pohledávky oprávněné ve výši 5.005.672,- Kč výkon rozhodnutí zřízením soudcovského zástavního práva na nemovitostech povinné zapsaných "u

Katastrálního úřadu v K. na LV 1683 pro obec H., katastrální území H., a to na objekt občanské vybavenosti postavený na pozemku jiného vlastníka - parcele č. 2458/3, objekt občanské vybavenosti postavený na pozemku jiného vlastníka - parcela č. 2458/5, objekt občanské vybavenosti postavený na pozemku jiného vlastníka - parcele č. 2458/7, objekt občanské vybavenosti postavený na parcele č. 2458/2, parcelu č. 2458/2 - zastavěná plocha o výměře 592 m², parcelu č. 2458/4 - ostatní plocha, manipulační plocha o výměře 36 m², parcelu č. 2458/6, ostatní plocha - manipulační plocha o výměře 83 m² a na parcelu č. 2458/8 - ostatní plocha, manipulační plocha o výměře 78 m²"; současně rozhodl, že pro pořadí soudcovského zástavního práva je rozhodující den, kdy došel k soudu návrh, tj. 12.1.1999, a že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Soud prvního stupně dospěl k závěru, že jsou splněny podmínky pro oprávněnou navržený výkon rozhodnutí.

K odvolání povinné Krajský soud v Ostravě usnesením ze dne 31.5.1999 č.j. 13 Co 524/99-14 usnesení soudu prvního stupně změnil tak, že návrh oprávněné na nařízení výkonu rozhodnutí zřízení soudcovského zástavního práva na nemovitostech zamítl, a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení před soudem prvního stupně a že oprávněná je povinna zaplatit povinné na náhradě nákladů odvolacího řízení 17.925,- Kč "na účet její zástupkyně". Odvolací soud zjistil, že na majetek povinné byl usnesením Krajského soudu v Ostravě ze dne 5.1.1999 č.j. 24 K 4/97-100 prohlášen konkurs a že účinky prohlášení konkursu nastaly dnem 5.1.1999. Na základě uvedených zjištění odvolací soud dovodil, že "z hlediska účinků prohlášení konkursu" nelze majetek úpadce "nijak obstatit" a že tedy k němu nelze zřídit ani soudcovské zástavní právo. Prohlášení konkursu na majetek dlužníka má totiž účinky spočívající v tom, že nelze provést výkon rozhodnutí (exekuci) postihující majetek patřící do konkursní podstaty a že k tomuto majetku nelze ani nabýt právo na oddělené uspokojení [§ 14 odst.1 písm.e) zákona č. [328/1991](#) Sb. ve znění pozdějších předpisů]. Protože cílem konkursu je dosažení poměrného uspokojení konkursních věřitelů z dlužníkovy majetku, je třeba návrh na zřízení soudcovského zástavního práva na nemovitostech úpadce - přestože ustanovení § 14 odst.1 písm.e) zákona č. [328/1991](#) Sb. ve znění pozdějších předpisů hovoří jen o provádění výkonu rozhodnutí - zamítnout.

Proti tomuto usnesení odvolacího soudu podala oprávněná dovolání. Namítá, že nařízením výkonu rozhodnutí, kterým by bylo zřízeno soudcovské zástavní právo na nemovitostech povinné, nemůže dojít k "faktickému postižení" majetku povinné, neboť "toto rozhodnutí má jen funkci zajišťovací", a že prohlášením konkursu na majetek povinné došlo k přerušení tohoto řízení. Oprávněná poukazuje na Stanovisko občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 17.6.1998 č.j. Cjpn 19/98, dovozuje, že usnesení odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci, a navrhuje, aby dovolací soud napadené usnesení zrušil a aby věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací (§ 10a o.s.ř.) projednal dovolání podle Občanského soudního řádu ve znění účinném do 31.12.2000 - dále jen "o.s.ř." (srov. Část dvanáctou, Hlavu I. bod 17. zákona č. [30/2000](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony) a po zjištění, že dovolání proti pravomocnému usnesení odvolacího soudu bylo podáno ve lhůtě uvedené v ustanovení § 240 odst. 1 o.s.ř. a že jde o usnesení, proti kterému je dovolání přípustné podle ustanovení § 238a odst.1 písm.a) o.s.ř., přezkoumal napadené usnesení bez jednání (§ 243a odst.1 věta první o.s.ř.) ve smyslu ustanovení § 242 o.s.ř. a dospěl k závěru, že dovolání je opodstatněné.

V posuzované věci - jak vyplývá z obsahu spisu - podala oprávněná dne 14.1.1999 u soudu návrh, aby

byl podle vykonatelného výkazu nedoplatků ze dne 25.10.1998 č.j. 13229/1998 pro její pohledávku ve výši 5.005.672,- Kč nařízen výkon rozhodnutí zřízením soudcovského zástavního práva na nemovitostech povinné. Ještě před podáním návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí byl usnesením Krajského soudu v Ostravě ze dne 5.1.1999 č.j. 24 K 4/97-100 prohlášen na majetek povinné konkurs; účinky prohlášení konkursu nastaly dnem 5.1.1999.

Podle ustanovení § 14 odst.1 písm.a), c), d) a e) zákona č. [328/1991](#) Sb., o konkursu a vyrovnání, ve znění pozdějších předpisů (dále jen "ZKV"), má prohlášení konkursu účinky spočívající v tom, že oprávnění nakládat s majetkem konkursní podstaty přechází na správce, že řízení o nárocích, které se týkají majetku patřícího do konkursní podstaty nebo které mají být uspokojeny z tohoto majetku, jejichž účastníkem je úpadce, se přerušují, ledaže jde o trestní řízení (v němž však nelze rozhodnout o náhradě škody), o řízení o výživném a o řízení o výkon rozhodnutí, že řízení o nárocích, které se týkají pohledávek, jež je třeba přihlásit v konkursu, může být, s výjimkou řízení o výkon rozhodnutí, zahájeno jen na návrh správce konkursní podstaty nebo proti správci konkursní podstaty a jen za podmínek uvedených v ustanoveních § 23 a 24 ZKV, že nelze provést výkon rozhodnutí (exekuci) postihující majetek patřící do konkursní podstaty a že k majetku patřícímu do konkursní podstaty nelze nabýt právo na oddělené uspokojení. Právo na oddělené uspokojení mají v konkursu - jak vyplývá z ustanovení § 28 odst.1 ZKV - věřitelé pohledávek, které byly zajištěny zástavním právem, zadržovacím právem, omezením převodu nemovitosti, převodem práva podle ustanovení § 553 obč. zák. nebo postoupením pohledávky podle ustanovení § 554 obč. zák.

S názorem dovolatelky, že předmětné řízení o výkon rozhodnutí mělo být přerušeno, nelze souhlasit. K přerušení tohoto řízení o výkon rozhodnutí ve skutečnosti nemohlo dojít, a to jednak proto, že podle ustanovení § 14 odst.1 písm.c) ZKV prohlášení konkursu na majetek povinného nemá takový účinek, jednak proto, že na majetek povinné byl prohlášen konkurs již před zahájením tohoto řízení o výkon rozhodnutí. Soudy proto postupovaly v souladu se zákonem, když meritorně rozhodly o návrhu oprávněné na nařízení výkonu rozhodnutí, přestože jím byl postižen majetek patřící do konkursní podstaty povinné.

Závěr odvolacího soudu, podle kterého nebylo možné návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí zřízením soudcovského zástavního práva na nemovitostech patřícím povinné (a do její konkursní podstaty) vyhovět proto, že podle ustanovení § 14 odst.1 písm.e) ZKV nelze nabýt k majetku patřícímu do konkursní podstaty právo na oddělené uspokojení, není správný.

Z ustanovení § 14 odst.1 písm.c) ZKV vyplývá, že řízení o výkon rozhodnutí se nepřerušuje, i když byl po jeho zahájení prohlášen na majetek povinného konkurs, a že povinný zůstává i po prohlášení konkursu na jeho majetek účastníkem tohoto řízení. Z ustanovení § 14 odst.1 písm.d) ZKV je zřejmé, že pro vymožení pohledávky, kterou je třeba přihlásit v konkursu, může věřitel podat návrh na nařízení výkonu rozhodnutí (samozřejmě za předpokladu, že mu pohledávka byla přiznána vykonatelným soudním rozhodnutím nebo jiným titulem způsobilým pro výkon rozhodnutí) i po prohlášení konkursu na majetek dlužníka a že jako povinný je i po prohlášení konkursu v řízení o výkon rozhodnutí věcně legitimován dlužník. Je-li možné i po prohlášení konkursu na majetek povinného pokračovat v dříve zahájeném řízení o výkon rozhodnutí a lze-li v souladu se zákonem i po prohlášení konkursu na majetek dlužníka zahájit řízení o výkon rozhodnutí pro pohledávku, kterou je oprávněný (věřitel) jinak povinen přihlásit v konkursu (má-li být také v konkursu uspokojena), pak to mimo jiné znamená, že o návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí soud může i po prohlášení konkursu na majetek povinného meritorně rozhodnout (a jsou-li splněny zákonné podmínky, nařídit výkon

rozhodnutí), tedy že o něm rozhodne stejně, jako kdyby na majetek povinného vůbec konkurs nebyl prohlášen. V této souvislosti je třeba přihlídnout též k tomu, jaký má nařízení výkonu rozhodnutí význam pro oprávněného. I když konkursní řízení úspěšně projde fází zpeněžení majetku konkursní podstaty a soud konkurs zruší po splnění rozvrhového usnesení [§ 44 odst. 1 písm. b) ZKV], nedochází tím k "oddlužení" úpadce; pro pohledávky (části pohledávek), které přesto, že byly řádně zjištěny (§ 23 odst. 1 ZKV zákona), nebyly v konkursu plně uspokojeny, mohou věřitelé na základě seznamu přihlášek vést po právní moci rozvrhového usnesení výkon rozhodnutí na úpalcovo jmění (srov. § 45 odst. 2 ZKV). Takový postup může být za jistých okolností úspěšný (např. nebude-li majetek postižený nařízeným výkonem rozhodnutí v konkursu zpeněžen nebo nabude-li úpalcovo další majetek po skončení konkursu), zvláště je-li úpalcem fyzická osoba. Za této situace má vždy význam pořadí pohledávek ve výkonu rozhodnutí. Protože pro výkon rozhodnutí (pro pořadí úhrady pohledávek) srážkami ze mzdy povinného (§ 280 odst. 3 o.s.ř.), příkázáním pohledávky z účtu u peněžního ústavu (§ 308 o.s.ř.), příkázáním jiných peněžitých pohledávek (§ 316 odst. 1 o.s.ř.) i postižením jiných majetkových práv (§ 320 odst. 1 a § 316 odst. 1 o.s.ř.) je prioritní pořadí, v jakém bylo doručeno (plátcí mzdy, peněžnímu ústavu, dlužníkovi povinného) usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí, a protože pro výkon rozhodnutí prodejem movitých věcí (§ 332 odst. 1 o.s.ř.), prodejem nemovitostí (§ 335a odst. 2 o.s.ř.), prodejem spoluvlastnického podílu (§ 338 odst. 1 o.s.ř.) a zřízením soudcovského zástavního práva (§ 338b odst. 2 o.s.ř.) je zásadně rozhodující doba (den), kdy soudu došel návrh na nařízení výkonu rozhodnutí, musí být věřiteli dána možnost podáním návrhu (eventuálně následným nařízením výkonu rozhodnutí) si výhodnější pořadí (oproti těm věřitelům, jejichž pohledávky před zjištěním v konkursu nebyly vykonatelné) zajistit.

Naplnění účelu konkursního řízení spočívajícího v tom, že k uspokojení konkursních věřitelů bude použit i majetek patřící do konkursní podstaty, postižený nařízeným výkonem rozhodnutí, zabezpečuje z tohoto hlediska ustanovení § 14 odst.1 písm.e) ZKV. I když byl majetek patřící do konkursní podstaty postižen nařízeným výkonem rozhodnutí (exekucí), z ustanovení § 14 odst.1 písm.e) ZKV vyplývá, že výkon rozhodnutí (exekuci) nelze provést; znamená to mimo jiné, že majetek postižený nařízeným výkonem rozhodnutí (exekucí) nelze v řízení o výkon rozhodnutí (tj. při provedení výkonu rozhodnutí) vybrat nebo zpeněžit a použít jej k uspokojení oprávněného a že takový majetek může být jako součást konkursní podstaty zpeněžen a použit též k uspokojení nároků konkursních věřitelů. Ustanovení § 14 odst.1 písm.e) ZKV rovněž zabezpečuje, že nařízením výkonu rozhodnutí, k němuž došlo po prohlášení konkursu, oprávněný nezíská v konkursním řízení výhodnější postavení; spočívá-li nařízení výkonu rozhodnutí v získání práva, které by jinak pro věřitele znamenalo nárok na oddělené uspokojení (například ve zřízení soudcovského zástavního práva na nemovitostech), ustanovení § 14 odst.1 písm.e) ZKV vylučuje, aby oprávněný v důsledku nařízení výkonu rozhodnutí nabyl v konkursním řízení právo na oddělené uspokojení ve smyslu ustanovení § 28 ZKV.

Nejvyšší soud ČR proto dospěl k závěru, že prohlášení konkursu na majetek dlužníka samo o sobě nebrání tomu, aby byl nařízen výkon rozhodnutí postihující majetek, který patří do konkursní podstaty dlužníka - úpalcovo; spočívá-li nařízení výkonu rozhodnutí ve zřízení soudcovského zástavního práva na nemovitostech, nenabývá tím oprávněný v konkursním řízení právo na oddělené uspokojení své pohledávky ve smyslu ustanovení § 28 ZKV (srov. též bod XXVI Stanoviska občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 17.6.1998 Cpjn 19/98 k výkladu ustanovení zákona č. [328/1991](#) Sb., o konkursu a vyrovnání, uveřejněného pod č. 52 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, roč. 1998).

Z uvedeného vyplývá, že usnesení odvolacího soudu není správné, neboť spočívá na chybném

právním posouzení věci. Nejvyšší soud České republiky je proto ve výroku o věci samé, jakož i v akcesorických výrocích o náhradě nákladů řízení, zrušil a věc vrátil Krajskému soudu v Ostravě k dalšímu řízení (§ 243b odst.1 část věty za středníkem, § 243b odst.2 věta první o.s.ř.).

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Koupě nemovité věci](#)
- [Nesprávný úřední postup \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Platební neschopnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předkupní právo \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Prerušení řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Rodinný závod \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Dědictví](#)
- [Výživné](#)
- [Valná hromada](#)
- [Ustanovení zástupce](#)
- [Náhrada škody](#)